

ՊԱՅՄԱՆՔ

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Տարեկան 12... 3ր.
Վեցամսեայ 6 "

ԱՐՏԱՍԱՀԱՍՆ

Ներկա քիւ մէկ ծրարով
Տարեկան 14 3ր.

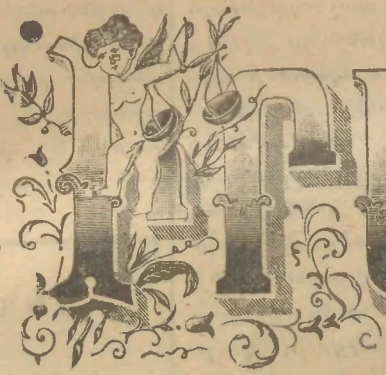
Վեցամսեայ 7 "

ԱՍԵՐԻԿԱ

Տարեկան 2.60 Տօյր
Վեցամսեայ 1.50 "

Կ Ա Ն Խ Ի Կ

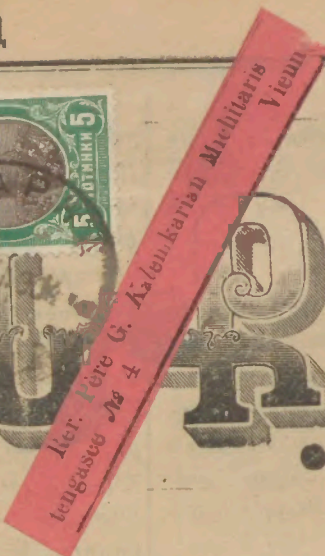
Դրանոց 7 ուր
20 աստիճ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

Ա Ջ Գ Ա Յ Ի Ն Ե Ի Ք Ա Ղ Ա Ք Ա Կ Ա Ն

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԻ ԱՄՆՆ ԶՈՐԵՔ ԱԲԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

Հ Ա Ս Ց Է

Rédaction du journal

, Iragounek

VARNA (Bulgarie)

Редация

на ВѢСТНИКЪ

Иравунк

ВАРНА

Գրութիւնք եւ չիւ
տրուիր

ՍՈՒԼԹԱՆԻ ՔԾՆՈՒՄԸ

Հեռաւոր Արեւելքի պատերազմը մեր ճակատի Արեւելքի գործերը համաշխարհային ուշադրութեան տնայնիւ պիտի վերադառնային իւր շարժումներուն մէջ, եթէ Սաւանայ տիւրը գէպքերը չը գային գիւտապահներուն հետաքրքրութիւնը քիչ մըն ալ այս կողմը դարձնելու։ Եւրոպայի ազատ մամուլը վերտին սկսաւ զննել հանդէպ թուրքի պետութեանց արդի յարաբերութիւնները, ուր կը տեսնուի Սուլթան Համիտի՝ ճիւղնութեան երկու թիւն տակ՝ մասամբ սպառնական եւ մասամբ կեղծաւոր քննարկ դիրքը։

Սուլթանը չորս կողմէ իրեն սպառնացող վտանգներուն դիմադրելու մտահոգութեամբ, հակառակ պետական գանձուն ուղարկել լիճակին, իր նաւատորմը զօրացնելու մեծ հոգ տանել սկսաւ։ Ստար սպաներ ծովային պաշտօններու կը կոչէ, պատերազմական նաւերը վերջին կատարելագործութեան համեմատ թնդանութիւնով կը զինէ։

Մեղադրուի զրահաւորը եւ Ապտիւր Մեհիտ յաճանաւը Տարտուսէի առջեւ պատրաստ կապանի, Ասարի-Թեմիզիզ զրահաւորը Քիւէի մէջ բոլորովին նորոգուեցաւ, նոյն նաւագործարանին մէջ երկու յաճանաւերու շինութիւնը եւս սկսած է։ յաճանաւերու նորոգութեան հետ միասին սկսած է Ապտիւր-Գաւիթի եւ Խիւտապահներու յաճանաւերուն շինութիւնը։ Զորքի մեծացումը, Ֆիլիպի-Պիլիպի եւ Շալիկ յաճանաւերն ալ կը շինուին Իգլիտի նաւարանին մէջ։ Նարի-Խիւտա թնդանութեան կերպին սպառազինումը լրացած է, կայսերական էրթոլլուզի զբօսանաւը պարեքազական նաւի վերածուեցաւ։ Այսօր թնդանութեան փորձեր կը կատարուին Միտիլինի բացերը։ Ամերիկա ապսպրուեցաւ նաեւ նոր յաճանաւով մը 340 տոն բերկայնութեամբ եւ 24 հանգոյց արա-

գութեամբ ըստ ծրագրին։ ամերիկեան զօրավոր Ուիլիամի-Երկու թուրքի զաւաթէն 300 թուրքի կապալուրի անդլիական գործարանի մը եւ իրաւէ մը կը հրամայէ շատ մը գործեր եւ կը պատուիրէ, որ նաւերուն հարկ եղածին չափ օտոր սպաներ վարձել։

Ահա այսպէս կը տեսնուի թէ թուրքի կը զինուի հակառակ կառավարութեան դրամական անձուկ կացութեան։ Բայց Սուլթանը իր խորամանկ քննարկներէն ալ երբեք ետ չը կենար։

Մակեդոնիոյ բարենորոգմանց նկատմամբ, Աւստրիոյ արտաքին գործոց նախարար կոմս Կոլուխովսքի թուրք կառավարութեան ուղղած սպառնական ճառէն անմիջապէս յետոյ՝ որ երբեք արդի մէջ բաւական յուզում պատճառեց, Սաւանայի կատարածն ալ վրայ հասնելով, Սուլթանը զինք հարկադրուած զգաց քննարկ մի քաղաքականութեան դիմել եւ որոշեց նուիրել Աւստրիոյ կայսեր Խանկուանը-Ալ-Օսմանի չքանչանք, որ միայն Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ վեհապետները ստացած էին ցարդ, եւ միեւնոյն ասան խիստ փառաւոր ընդունելութիւն մը ըրաւ ֆրանսական նաւատորմի սպաներուն, եւ ասոնք օտման եան շնաբաններով զարդարեց։

Այն վայրկեանին երբ գեղ Մակեդոնիոյ բարենորոգմանց ծրագիրը ճշգրէ չէ գործադրուած եւ Սուլթանը խոյս կուտայ իր խոտուածներէն, ու միեւնոյն ասան իր ձեռքերը անգամ մըն ալ կարիւնտէճ 5000 Սաւանայի նոր զոհերու տաք արեւումը, այն վայրկեանին երբ այլեւ վեհապետական քայլ մը կը սպասուի քաղաքակիրթ մեծ պետութիւններէն, ասոնց վեհապետներու էն շերմեանդ քրիստոնեան, էն արեւադարձ կայսրը կը զիջանի այդ արեւնոտ ձեռքէն ընդունել նշան մը որ յայտնի է թէ իբր «Նիշիլիշի» լուծեան վարձք, կը տրուի իրեն։ այս ստորնութիւնը 8-9 տարի առաջ միայն վերջէլ յանձն առած էր Հայաս-

տանի ընդհանուր ջարդերէն անմիջապէս յետոյ, իսկ վիկթորիա թագուհին մերժած էր վեհօրէն Միեւնոյն ստորնութեան մէջ կիցայ ազատասէր ֆրանսան եւ թուրքերով Սուլթանի նշանները կրել իր նաւատորմի այն սպաներուն սրտն ալ վայրկեանիս աւելի պարտականութիւն ունէին իրենց թնդանութեան բերանը Սուլթանի բերդերուն դարձնելու, վերջնականապէս արգիւնել համար բնաշնչումը ամբողջ ազգի մը, որուն կեանքի ինչքի եւ պատու պահպանումը ինք, ֆրանսան, երաշխաւորած է հանդիսաւորապէս։

Եւ Սուլթանը կը հրճուի, չորս տարեկան տղու ձեռք «ճիճի» տալու պէս, իր նշաններով կեւ-վորները խաբած լլալուն համար, Բայց, անշուշտ, այդ հրճուանքին ետեւ դառն յուսախաբութիւն մը պահուած է, թէեւ անոր օրը որոշել դժար է այսօր։

ՄՈՒՇ ԵՒ ՍԱՍՈՒՆ

Պոլսի արեւելեան հեռագր. գործակալութիւնէ «Իրաւունք» ի հաղորդումս հետեւեալ հեռագիրները Լոյճուքիւմը կը հրատարակենք։

Կ. Պոլիս 7 յունիս — Տաճկական ազգերի մը համեմատ, Սաւանայի գաւառի հայերը հալածելու հրամանը փոխուած է։ Մուշի հայ փախստ կանները թուրքութեան ստացան Սաւանայի գաւառը վերադառնալու։

— Պոլս 8 յունիս — Ռուսական անդլիական եւ ֆրանսական դեսպանները կը շարունակեն Գրան դիմումներ ընել Մուշի սանձագի Հայերուն կացութեան վերաբերմամբ։ Դուռը իր կողմանէ խոտացած է ընդհանուր ներդուծիւն հայ փախստականներուն եւ օգնութիւն խոտուածներուն միջոցին փախստականներուն։ Հիւսպատանները Գրան կողմէ որոշուած օգնութիւնները անբաւական կը համարեն։ Թուրք կառավարու-

թիւնը կը վտահացունէ որ հայկական նահանգներուն մէջ արգէն կատարուի անգործութիւն կը տիրէ, բան մը զոր հիւսպատաններն ալ կը հաստատեն մասամբ մը։ Բայց միւս կողմէ այս վերջինները կը հաղորդեն շատմը գանդաւորներ աւարառութեանց եւ սպանութեանց մասին, որ կը կատարուին հայ խմբապետները փնտուելու առթիւ գիւղերուն մէջ։ Գրան հրամանը՝ որով կ'արգիւնէր հայ փախստականներուն վերադառնալ իրենց բնավայր Սաւանայ լեռները ու շրջակաները, ցոյց տրուելով իրենց Մուշի դաշտը իբր տեղաւորուելու վայր, շնչունեցաւ երեք պետութեանց դիմումներուն վրայ։ Դուռը խոտացաւ օգնել փախստականներուն վերադարձին եւ կործանած ու վնասուած վարժարաններուն վերանորոգութեան։ Երեք հիւսպատանները հրաման ստացան իրենց գեսպանատուներէն նոր տեղեկութիւններ հաւաքել տեղի ունեցած դէպքերուն վրայ։ Առայժմ անոնց հրամայուած է համեալաբար լաւ մը քննել գործերը։

— Պոլիս 9 յունիս — Դուռը այս իրիկուն զրկեց օտարերկեայ թուրք գեսպաններուն շրջաբերակին հեռագիր մը, որով Բաղէշի նահանգի դէպքերուն պատմութիւնը կ'ընէ։

Բաղէշէն հասած արժանահաւատ տեղեկութեանց համեմատ, Մուշի մէջ զինուորական ատեան մը հաստատուած է, կիսաբաժնի հրամանատար Սալիհ փաշայի նախագահութեան տակ, յանցաւոր Հայերը դատելու համար։

Լեռները փախստ հայերը կը սկսին իրենց բնակարանները վերադառնալ, Միւշի հիւսս 300 Հայեր եկած անձնատուր եղած են Մուշի կառավարութեան։

Վ. «Բոշրայի» մասնաւոր հաղորդումներ

Վիէննա 7 Յունիս

«Բոլիթի» Բոլիթիստէնց» կիսացունէ որ Երզրումի մէջ Հայերու ձերբակալութիւնները կը շարունակուին, Գիւրեմը աւարի տուին գիւղերը։

Միլի եւ Բարաքիէլի ցեղերուն (այս վերջինները իսկիւ պէյի հրամանա-
արարութեան տակ) միջեւ ընդհարում
տեղի ունեցաւ : Մինչեւ հիմա 150
մեծ գիւղեր մտնի դարձան :

Տեղիք (Դ) քաղքին մէջ կոխ տեղի
ունեցաւ Բիւրտեղու միջիւ : Բաղքին
փոխ- կառավարիքը (գալմագամ), որ
փորձեց միջամտել ու զանոնք խա-
ղաղեցնել նոյնպէս սպանուեցաւ :

Պոլիս բնակող շատ մը Հայեր քա-
ղաքը ձգեցին եւ դէպի Փոքր Ասիա
մեկնեցան (Ե)

Վիէննա 7 Յունիս

Մուշէն կը հեռագրեն թէ յունիսի
սկիզբը 4000 Հայեր կը գտնուէին
նոն սոսկալի վիճակի մէջ : Սկզբնաւ
շատերը մեռան, իսկ մնացեալ մեծ մա-
սը կը թափառի Մուշի մէջ եւ չըջակա-
ները :

Վիէննա 7 Յունիս

« Զայի » լրագիրը Պոլսէն կիմանայ
որ Անգլիա Թուրքիոյ կապաւանայ ծո-
վային ցոյց մը ընել, եթէ ամենամօտ
ժամանակի մէջ կացութիւնը չբարւո-
քի Հայաստանի մէջ :

Թ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Հիւսէին Հիւրի փաշային եւ Մակե-
դոնիոյ ռազմականութեան սպաներուն
միջեւ, կամ մանաւանդ Բ. Դրան եւ
պետութեանց մէջ տեղ վէճը աւելի
ծանր է քան ինչ որ առաջին հետադիւ-
րները ենթադրել կուտային :

Պէտք է ուշադրութեամբ վրձնել թէ
այն բանակցութիւնները որոնցմէ յե-
տոյ Սուլթանը համակերպեցաւ եւրո-
պական պետութիւններէ նշանակուած
ուս քանի մը զինուորականները ընդու-
նելու, հիմ ունեցան Միւրցիսիէի
մէջ 1903 ի աշնան Նիքոլա Չարէն
եւ Ֆրանց Եօզէֆ կայսրէն ձեռնած
ծրագիրը : Ռուսիոյ եւ Աւստրիոյ ար-
տաքին գործոց նախարարներէն, Լամու-
սորֆ եւ Կոլուխովսկի կոմսերէն, ի

րենց Պոլսոյ գեապաններուն Տ. Տ.
Չէնովիէի եւ ար Գալիշի արուած
հրահանգները կը պարունակէին յառ-
կապէս յօդուած մը որ կը տրամադը-
րէր թէ ստորկանական սպաներու ի-
րաւ ծառայելու չը պիտի սահմանա-
փակուէր Մակեդոնիոյ մէջ միայն ինկիլի
եւ իրենց խումբերուն կազմակերպիչի
գերին մէջ, այլ նաեւ աւելի գոտա-
րին եւ աւելի կարեւոր, Վրաց/նիկի-
ները ըլլալու իրենց գաւառներուն, ուր
անոնք պաշտօն պիտի ունենային ժո-
ղովուրդին հանդէպ զինուորական
ընթացիկ վրայ հսկելու :

Ողջմտութիւնը ցոյց կուտայ թէ գոր-
ծակից պետութիւնները որ այնչափ
տկուր յայտնուեցան Դրան, որչափ-
որ զգուշութեամբ վարուեցան յա-
կեցողական ինքնուրոյն իրական եւ
պարզ լուծում մը տալու, չէին կրնար
կարծաւ հաւանել որոշ իրաւասու-
թիւններ սահմանելու իրենց զինուո-
րական պատուիրակներուն որ ոչ միայն
ծաղրական պիտի ըլլար, այլ եւ այդ
սպաները իշխանութեան ամենապատ-
ժայրայեղութեանց անշարժ եւ կրաւո-
րական վիճակներ պիտի ընէր եւ միան-
գամայն պատասխանատու ծաղիչներ-
այս արեւմտահեղ գործողութեան գործա-
ծուած գործերուն :

Իսկ Արեւմտեան հասարակաց կար-
ծիքը հաշտեցնելու համար առաջ քե-
շուած զլրատու փաստերէ մին, թէ
ինչու համար միակ ազգու միջոցը
զանց առնուած է, այսինքն մասնաւոր
իրաւասութիւններով օժտուած վերա-
քննիչներու անուանումը, առ է թէ
վերջապէս Մակեդոնիոյ մէջ քաղաքա-
կրթեալ մեծ պետութեանց կողմանէ
Դրան տրամադրութեան տակ գրուած
ռազմական սպաները այդ պաշտօնը
պիտի կրնային կատարել եւ հսկել
այդ տեսակ զեղծութիւնը առաջին
առնելու եւ զանոնք զսպելու :

Ուստի կարելի է ըսել առանց չա-
փազանցութեան, թէ իրական հակո-
ղութեան եւ զօնթրօլի իրաւունքի մը
գործադրութիւնը այդ սպաներու կող-
մէ միակ « առանց որոյ ոչ » պայման
է գոյացած համա ծախսութեան եւ հե-
տեւապէս զինադադարին որուն համա-
կերպած են եւ որուն կը փափաքին

Մակեդոնիոյ իրաւանց պաշտպանները
Գործը այնչափ բնական կը թուի
որ Ֆրանսայի եւ ուս պատու իակ-
ները, առանց իրենք իրենց մէջ ներ-
գաշնակուած ըլլալու, միաժամանակ
սկսած էին իրենց յատկացած չըջանու-
ներուն մէջ ընդունել եւ քննել բնա-
կիչներու կողմէ ներկայացուած ար-
տուշները զինուորական շարագործու-
թեանց բռնարարութեանց եւ ծայրա-
յեղութեանց դէմ : Կը հարցուի, զու-
տէն մեծ աղմուկներով բերուած օտար
զինուորականները յայտ գտաւոյ ռաշ-
ներուն ինչ ձեւ կրնային գործել, երբ
չունենային նոյն իսկ ձեռնաստութիւնը
զանոնք ուսումնասիրելու եւ անոնց
գործանքը փնտռելու :

Ահա, ճիշդ այս աղբիւրները, այս
բարոյական հեղինակութիւնն է որ
Սուլթանը կը զայնա յազաքակերթ
եւրոպայի ներկայացուցիչներուն : Վե-
հապետական հրամանով, Հիւսէին
Հիւրի փաշան ոչ միայն սահմանեց
այն ստորբիւրակ ձեւը որ այդ սպանե-
րը բացարձակ անձեռնահաճութեան կը
մատնէր, անոնցմէ մէկ քանին ամենա-
հակասական գիշերի մէջ գրաւ :

Վերջին անգամ, Բիւրիայի գէպիին
մէջ, երկու աստիճանի սպաներ ձեռով
մը տարուած էին գէպիին վայրը հա-
ղիսատիս ըլլալու ապօրինի կոտորածի
մը իբր թէ սպասարկութեան փոքրիկ
խումբի մը վրայ : Ոյս վտանգաւոր
ըմբոստները որոնցմէ միայն 15ը գէնք
ունէր, ճերմակ դրօշակ պարզած էին
եւ յանձնուել կուգէին : Թուրք պետը
պատասխանեց միեւնոյն նշանը տալով,
յետոյ, երբ խղճեցրը անոր խօսքին
վտանգելով, ինչպէս կ'էլիկիւզմի
Հայերը Չէքի փաշային, մօտեցան,
անոնց ամէնա ալ խորհրդիցին ապշած
եւ քստմիած աւստրիացի ռազմական-
րուն աչքերուն առջեւ :

Այս դաւին դէմ աւստրիացի քա-
ղաքական գործակալ Մ. տր Միւլլէն
բողոքեց : Եւրոպան պարտաւոր է ազ-
գութեան բողոքէ իր պատու իրակնե-
րուն իրաւանց լիբը կրճատումին դէմ :
Եթէ նա այս չընէ, եթէ հանդուր-
որ Մակեդոնիոյ ռազմականութեան սպա-
ները ինչպէս Հայաստանի մէջ հիւսպ-
տանները, անշարժ վկաներու դերին մէջ

գրուին, ան(Եւրոպան) իր ձեռքովը պատ-
առած պիտի ըլլայ բարենորոգմանց հա-
մաձայնութիւնը, ան համոզում տուած
պիտի ըլլայ Մակեդոնացոց ինչպէս
Հայերուն թէ դիւանագիտութեան
ոչինչ պէտք չէ սպասել :

ԹԱՆ

Ֆ Ի Ն Լ Ա Ն Տ Ի Ա

Ֆինլանտիոյ մէջ ռուս բռնա-
կալութեան դէմ տեղի ունեցած
վերջին դէպքերը և այդ երկրին
մէջ կալիցիինի դերը կատարող
գործադիր Պաշտօնակալի սպանման
լուրը ֆինլանտական ինդիւս-
տրիա շրտապաշտութիւնը մը կու-
տան : Ուստի այդ ինդիւստրիա-
կամ մը ևս մեր ընթերցողս
լուստարեւած ըլլալու համար,
յարմարագոյն գտնեցինք էՍԻՍ-
Իէլէն էն թարգմանաւոր արտա-
տակը հետեւեալը զոր գրած է
Տ. Ոլօֆ Նիքօր Նշանաւոր ֆին-
լանտացիին որ բարեկը կը ընա-
կի :

Ի զուր Նիքօր կայսեր մօտը գտ-
նուողները կուգին հաւատացունել ա-
նոր, թէ ամէն ինչ կարգին էր ֆին-
լանտայի մէջ, թէ ժողովուրդը զոհ
էր, թէ տեղական ժողովի կուսակ-
ցականներուն արտաքսումը միտքը
խաղաղեցուցած էր : Թէ ժողովուրդին
մեծամասնութիւնը ուժ կուտար Մե-
րակոյսին գերիօրէն յօժարութեան
կը վախկոտ հպատակութեան — վերջին
օրերու գէպիները յանկարծակի երեւան
հանեցին ճշմարտութիւնը : Ժողովուր-
դը ինքը իր վիճակը յայտնեց համար-
ձակօրէն, առանց վարանումի ու վա-
խի, ինչպէս կը վայելէր դէպի միա-
պետի եւ միանգամայն դէպի հայրեն-
եաց օրէնքները հաւատարիմ մարդոց :

Իրաւունք, այս վայրկեանս, չը-
կայ պատուաւ որ ֆինլանտացի մը, որ
ուրախութեամբ չհաւանէր ֆինլանտա-
յի մեծամեծ քաղաքներու գործադր-

Վ Ե Ր Ա Մ Ն Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

(Արտասպանուած «Բանասէր» Հանդէսէ)

(Շար. նախորդ թիւէն)

Օրովը դատկի առաջին օրը կարմիր ձուի ձեւով
չինուած մի ափի մէջ այդ գոհարը նուրից եկա-
տարին Կայսրուհին :

Այն անգամանին իւր մեծութեամբը, փայլովը,
տաշուածքովը եւ ջրովը մի հազուադէպ ըսն է
ճանաչողները գնահատում են մի քանի միլիօն :

Եկատարինէն հրամայեց զարդարել Նորանով Կայ-
սերական գայիսունը :

Եւ ահա այս տան ներկայացուցիչներից մէկն այ-
ժ Եկաւ Հայաստան՝ իւր ազգեցեալութիւնովը Հայոց
զաղթականութեան գործը հեշտացնելու :

Լազարեանն անձամբ չըջեցաւ Մարաղայ,
Սալմաստ եւ Որմի, իսկ մի քանի Ռուս սպաներ
անցկացան մինչեւ Քրդստանի խորքերը, ուր կային
նոյնպէս հայեր, թէ եւ սակաւաթիւ : Եւ զաղթա-
կանութեան գործը սկզբումը շատ յաջող էր գը-
նում :

Ճանապարհից Լազարեանը գրում է Պապի իշխն,
որ հայերը յայտնում են իւրեանց արտաքին ցան-
կութիւնը յաւիտեանս Ռուսաց հպատակութեան

ներքոյ միալու եւ թեպէտ մարդուս համար դը-
ժուար է բաժանուիլ իւր ծննդավայրից, բայց նո-
քա պատրաստ են թողուլ իւրեանց տներն եւ
գնալ ուր որ կը հրամայեն :

« Ձեզ է վիճակուած վայելելու Հայ ազգի վերա-
կանգման փառքը, զորում է Լազարեանը Պապի-
իշխն, այն ազգի որ տաճելով իւր մէջ մի հա-
ւատ դէպի մեր տունը, երաշխաւոր է ինձ
յայտնել իւր զգացմունքը Ձեր բարձր գերազանցու-
թեանը : »

Եւ արդարեւ դեռ հազիւ թէ իմացուել էր, որ
Ռուսները կարճ միջոցից յետոյ հեռանալու են Ա-
ղբիւրէյանից : հայերը պատրաստուեցան ճանա-
պարհ ընկնելու :

Թէ ինքը Լազարեանը եւ թէ շատերը սկզբումը
կարծում էին, թէ գաղթականութեան գործը մեծ
գոտարութիւնների չէ հանդիպելու, մանաւանդ
որ իրենք Հայերն էին ինքնուր, բայց գործա-
կանապէս մեծ արդիւնքներ յառաջ եկան :

Երբ զաղթականները վերջնականապէս հրաժեշտ
պէտք է տային իւրեանց տներին, իւրեանց նախ-
նիքների չիլիմներին, այն աշխատասէր նախնի-
ների որոնք դառն քրտնքով թողել էին իւրեանց
համար գեղեցիկ պողատու դաշտեր, երբ իսպառ
պէտք էր բարձր թողի գնէին իւրեանց Երկար տա-
րիներով չինած գործարաններն եւ նոցա եկամուտ-
ները, երբ ներկայի հաստատ հացի կտորը պէտք է
փոխէին մի անյայտ եւ մութն սպասարկի հետ :

Անվստահութեան օրինակ ցոյց տուողները առա-
ջինը Նիստորականները եղան : Մինչ նոքա կարճ
ծում էին, թէ ամբողջ Աղբիւրէյանը միալու է

Ռուսներին, նոքա սողում էին Պապիիշխնի ոտքի
տակին, բայց երբ անձնագոյնութիւն անկու ժա-
մը հասաւ, նոքա անպիտի պահանջներ յայտնեցին,
որ մերժելը խոհեմ թիւն էր :

Եւ նիստորականները որոնք, ինչպէս Լազարեա-
նն ասում էր ձեռքերը Ռուսներին էին մեկնել, իսկ
նրանով Պարսիկներին էին անձնատուր, մերժում
ստացան :

Բայց եւ այնպէս Նիստորականների օրինակին հե-
տեւեցան եւ քնիկ Հայերը :

Արդարութիւնը պահանջում է ասել, որ գտնուե-
ցան քանի մի հպիկողպոսներ, զոր օրինակ Սալ-
մաստի Իւրայէլ եպիսկոպոսը որոնք ի հաճոյս Պար-
սիկների մոռանալով իւրեանց քրիստոնէական
պարտականութիւնը գաղտնի խոտվութիւններով
եւ յայտնի սպառնալիքներով, ինչպէս վկայում է
Ներսէսը, արգելք էին լինում Հայերի գաղթակա-
նութեանը :

Պէտք է խոստովանել, որ Ռուսների կողմից գաղ-
թականներին առաջարկած պայմանները, արդարեւ
ծանր էին եւ չէին կարող կատարւել երկմտու-
թիւն չը յարուցանել :

Հայոց ունեցած ամբողջ կարողութիւնն էին իւր
եանց անշարժ կալուածքները, տները, պողատու-
այրիք եւ արգաւանդ դաշտերն, եւ նոքա ար-

ներու յայտարարութեան : Ամբողջ երկիրը ի բոլոր սրտէ կը ծափահարէ քաջասիրտութեան եւ համարձակութեան այս գովելի գործը , գործ յոյս ներշնչող դէպի ապագան եւ վստահութիւն դէպի վերագոյն յաղթանակը Ժինլանտական սահմանադրութեան իրաւունքին ու վերահաստատութեան , այն սահմանադրութեան , որ Ռուս վեհապետները , Արեւմտեան Ռ . Էն մինչեւ Նիքոլա Բ . հանդիսաւորապէս հաստատեցին , բայց զոր ոտքի տակ չառնալով , կառավարչական Պալատը եւ իր ֆինլանտական ծնական Պալատը Գոթլանտ Լիւտերը նախագահելով :

Թող ըսեն նաեւ ֆինլանտական մեծ համալսողութեան ատենախօսները , թող ըսեն Ն . Վ . Նիքոլայ մեծ Տոբոլսկի թէ այդ ատենախօսներուն խօսածները զրաւարտութիւններ են . — այսօրուանէ աւելի ֆինլանտական մոլորութիւնը նորէն կը մնայ անաղարտ , ան իր պատիւը վրէժեղ բարձրագոյն պահանջելով իր օրինական իրաւունքները եւ զոյգանելով ուստի ազնիւ ժողովրդեան թէ երբեք զէմ եղած չէ կայսրութեան ճշմարիտ շահերուն , բայց նաեւ լռելի չպիտի համբերէ թշնամանքներու կարգ մը վատաբերականներու , իր վրայ դրուած խաղաղութեան համար միապետին հետ , հրաւիրելով զայն չպահելու այն օրէնքները , զորս ամբողջ պահելու երջանկ ըրած էր : Երկար ժամանակ լռեց այս հանդարտ եւ խաղաղամէր ժողովուրդը , բայց մէջ մը որ խօսի , հանդարտութեամբ ու անյողթող արեւթեմա խօսելու կիրպն ալ գիտէ , լսած մը զոր փորձով ապացուցին այս պարզօրիւ գործաւորները : Այս աղնիւ եւ անկեղծ խօսքերուն հանգէպ թող կարծին հիմա այն վստասիրտ խորհրդակցանքները , որ օգնեցին Պալատը զօրապետին անմիջ քաղաքացիներն աքսորելու : Ահաւասիկ ամբողջ ֆինլանտական յայտագիրը , ամենայնպէս կերպով գծուած եւ ցնծութեան սղաղակներով ընդունուած այս հաղաբաւոր գործաւորներէն : Օրէնքներու անաչառ պահպանութիւն . կատարելագոյն

ալ զիկատարական իշխանութեան եւ վերջին չորս տարիներու ապօրինաւոր հրովարտանքներուն ջնջում , աքսորուած քաղաքացիներուն յետս կոչում , Մեծ Իշխանութեան ժողովին գումարում Պալատը վրէժեղ պահանջներով եւ անոր տեղը արժանաւոր ու ազնուական կառավարչական մը անուանուած : Ձարին մոտ ֆինլանտական պետութեան քաղաքացի մը պահանջներով եւ իր անհրաժեշտ պայման , պահանջներով ֆինլանտական Մերակոյտի այն անդամը , որոնք իրենց քննող ոգիով ու անմիջականութեամբ իրենց վրայ հրաւիրեցին ոչ միայն երկրին , այլ եւ Ս . Ինգերստրոմի մեծ իրաւական մարդոց արհամարհանքը :

Եթէ այս յայտագիրը իրագործուէր , Ն . Վ . Նիքոլայ Բ . ինք միշտ ֆինլանտական հետք թողած եւ ուստի կայսրութեան ու իր ֆինլանտական մեծ-գլխութեան միջեւ բարեք ու բնական յարաբերութիւնները վերահաստատած պիտի ըլլար : Ֆինլանտական ժողովրդեան հաւատարմութեան ու անկեղծութեան մէջ պիտի գտնէր յառաջիկային միակ հաստատուն երաշխաւորութիւնը փափաքուած մերձեցումն Ռուսիոյ ու ֆինլանտի միջեւ : Միայն թէ , ժամանակը կը վաւերացնէ , եւ ինչ որ կարելի է այսօր թերեւս վաղը չպիտի կրնար կարելի ըլլալ : Եւ այն ստին , պիտի տեսնենք ամէն ատենութեանց միասին գրողու մը : Այս է բաղձնաւորական պատակը : Խօսքը երբեք Վեհափառութեանն է :

ՕԼՕՅ ՆԻՔՕՐ
Լ . Կ . Պրեկե

15 յունիս 1904
Բարիք :

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

ԵՐԿԱՆՈՒ ՈՐԲԱՆԵՐԱՎ ԸՆԴԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ընկերութեանն է . որորդ Ընդհ. ժողովը պիտի դուրսբերէ Յաւաքիկայ կիւրակէ 13 Յունիս , կէս օրէն վերջ ճիշդ ժամը 2 ին աղգ . Վարժարանի սրահին մէջ :

ՕՐԱԿԱՊ

Ա . համարատուութիւն Գործ . Ժողովոյ :
Բ . Գործ . Ժողովոյ Ընտրութիւն .
Կր խնդրուի ընկերութեան Պատ . անդամներէն որ ներկայս իրր հրաւիրուի ընդունելով հաճին որոշուալ մասն ներկայ գտնուիլ :
Մնաժ Թարգմանք
Ի զիմաց ընդ . ժողովոյ գիտնի ատենագիրը
Ա . Փարսիսեան Կ . Գլորիան

ԱԶԳԱՅԻՆ

Երկրորդ ի տաւալնորդ Տ . Յովսէփ Երկրի . Այլապէս որ օրափոխութեան համար կրէտէ երթալ կը պատրաստուէր , Աղէր սանդրիոյ մէջ վախճաններ է : Հանդուցեալը հայ կաթողիկ ծնողաց զաւակ եւ վեհապետի ուսած ու լրագրագետ ձեռնագրեալ ըլլալով , մինչեւ իր 42 տարեկան հասակը հայ հռոմէականաց պատրիարքարանի ծառայած եւ մէկ քանի հոլոսական պաշտօններ վարած էր : 1875 ին Հայաստանեայց եկեղեցւոյ գերեզդարձաւ եւ Վալաթիոյ քարոզիչ կարգուեցաւ . հոն նշանուոր քարոզիչի մը համբաւ շինեց իրեն , կեդր . Վարժարանի կրօնի ուսուցչութիւնը ստանձնեց , յետոյ շատ մը գաւառական պաշտօններ եւ վարեց ու իրր Ռոստոմիոյ սաւաշնորդ եպիսկոպոսանալէ յետոյ , եղիպատի տաւալնորդութեան կոչուեցաւ եւ ուր 4 տարի յետոյ կնքեց իր մահկանացուն 71 տարեկան հասակին մէջ : Այլապէս եւս սկզբնաւ շատ կարող բեմբաւաց մը ըլլալուն հակառակ , վարչական , ժողովական պաշտօն

ներուն մէջ նշանակելի գեր մը կատարելաւ անկարող գտնուած է եւ այս պատճառաւ ալ քննադատուած :

ԿիւիկիՆՈՒ Ս . կաթողիկոսը այցելութեան եղած ըլլալով , Հայ ճրն գացած եւ տեղայն եկեղեցական ու կրթական վեհապետներէն զոնեցելով , Պալատ պատրիարքարանէ ներքակաւ աշակցութիւն խնդրած է :

— « Սուրհանդակի » մէջ կը կարգանք :

Վանայ առաջն . տեղապահը եւ խառն ժողովը կը գրեն պատրիարքարան թէ բողոքականութիւնը վեհապետի մէջ հակահարաւ կը յառաջդիմէ եւ ժողովուրդը կը յարի անոնց օգտուելով անոնց ներքակաւ ձեռնուածութիւններէն եւ հրապոյրներէն : Նոյն իսկ բողոքականները վերջերս հոն ժողովարան մը հաստատած են եւ Ամերիկայէն յատկապէս եկած բժիշկ մը անոնց հիւանդութիւնները կը դարմանէ : Ժողովրդեան դէպի բողոք կանուլթիւն յարուիրն առաջը առնելու համար , Վանայ խառն ժողովը ի մէջ այլոց կառավարիչ Պատրիարքարանի որ ժամ առաջ գործադրութեան գրութի Սրուանձտեանց կոտակը , որ կը տրամադրէ վանայ մէջ հիւանդանոցի մը հաստատութիւնը . որովհետեւ շատ մը հիւանդներ բժիշկի չգոյութեան պատճառաւ անխնամ կը մնան :

ՊԼԻՈՒԹ Ի գերմանական որբանոցէն յառաջիկայ տարեշրջանին 10 հայ որբուհիներ շնորհաւոր պիտի ելնեն եղբր : Աստիք իրենց ծննդավայրը զրկե-

ամենը երեսի վերայ ձգելու եւ հեռանալու էին . բնական էր ուր մնալ , որ նոքա պահանջէին Ռուսաստանից , որ իւրեանց բարձր թողի արածները արժողութեան գէթ երբորդ մասն վերադարձնէին իւրեանց :

Թէպէտ եւ թուրքմանչայի դաշնադրութիւնները Հայերին իրաւունք էր տալիս ծախել իւրեանց սեւ փականութիւնները մահաւատականներին , բայց գործով այդ անկատար մնաց , ըստ որում Պարսից կառավարութիւնը խօսիւ արքեւեր էր իւր հպատակներին ոչինչ առեւտրական յարաբերութիւն չունէնալ հայերի հետ , որպէսզի այդպիսով վերջիններս հարկ սղբէր կամ մնալ իւրեանց հպատակութեան ներքոյ եւ կամ զրկուել կայք ու կալուածքից :

Նոյն ինչն Լ . զարեանը ճշգրտապէս կատարելով Պալատի իշխանութեան , չէր ապագատում այնու ամենայնիւ չողոքորթիլ հայերին անիրազարծիւ յոյսերով : Նա ուղիղ ասում էր յոյս , թէ ինչ որ իւրեանք Պարսկաստանում թողնուած են , չեն կարող գտնել Երասխի միւս ափին . թէ ամենամեծ օգնութիւնը , որ կարելի է տալ մէն մի զերգաստանի հինգ արծաթ մանէթից աւելի չի լինիլ , բայց թէ նոքա կարող են վստահ լինիլ , որ թէ իրենք եւ թէ իւրեանց սերունդը անդորրութիւն կը վախեն իւրեանց հաւատակից պետութեան հովանաւորութեան ներքոյ :

Եւ արդարեւ , իրեն սկզբնական օգնութիւն :

զաղթականներին որոշուեցաւ միմիայն 50000 մահէթ եւ հայերի միակ յոյսն այն խոստումն էր , որով նոքա մի քանի տարի պէտք է ազատ լինէին հարկերից եւ տուրքերից :

Բայց զրկուելով տուն ու տեղից տարուան այն ժամանակը , երբ տնային ամեն պաշտօններն սղբում են ապստուել , եւ ստանալով վերգաստանագրութիւն 6-7 մանէթ միայն , հայերը պէտք եղած հացն էլ չը կարողացան գնել , իսկ նոքա եւս վերջնելու հարաւորութիւն չունէին : Թէ ճանապարհն էր հեռի եւ թէ անասուն գնիլ անհնար էր , մի ամենահասարակ էլ արժուէր էր 12-15 մանէթ արծաթ :

Պարսկական կառավարութիւնը կորսնելով ցաւօք սրտի բազմաթիւ աշխատասէր հպատակներ , իւր կողմից ամենատեսակ զոհարարութիւններ էր ստեղծում Լազարեանի գործը խանգարելու համար : Պարսկական գործակալներն ամենուրեք սփռուած Հայերին հասկանցում էին , թէ Ռուսաստան մտնելուն պէս իւրեանց պէտք է ստորկներ անեն եւ զինուոր առնեն , իսկ Պարսկաստան ընդհակառակը , ազատ կը կացուցանէ իրենց հարկերից եւ մեծամեծ արտոնութիւններ կը շնորհէ :

Իւրեանց ասածներին իրեն ապացոյց , նոքա այժմէն իսկ աւելի փող էին առաջարկում Հայերին , քան թէ որքան Լազարեանն էր տալիս : Բայց երբ եւ այս չազդեց , Պարսից կառավարութիւնը հետեւեալ միջոցը

բոստարակեցին , թէ Ռուսները բռնութիւնով են Հայերին գաղթեցնում եւ դորանով խախտում թուրքմանչայի դաշնադրութիւնը :

Այս մտքով Արքայ Միլիթան մի յանդիմանական թուրք զրկե Լազարեանին , թէ ինք բռնի կերպիւ է ուզում , հայերին տանել եւ խնդրեց որ նա իրեն յաղող եւ համակող ժողովրդի մտքերը վերայ ի չարն չը գործ գնէ իւր ազդեցութիւնը « Եթէ խղճիւ դասինք , գրում է իւր նամակի մէջ Արքայ Միլիթան , ինչպէս է կարելի , որ քանի մը հազար ընտանիք ինքնայոթաւ սրտիւ իրեն վերայ վայր ձգի իւր հազարամեայ հայրենիքը , իւր կալուածքը , այգիները , դաշտ ու տալիք , որպէս զի վերջը գնայ եւ մնայ առանց մի կտոր տեղի եւ ընչի :

Հայոց շահերի պաշտպանութեան պատրուակաւ թաւրիղից ուղարկուեցաւ անգամ անգիրական դիմապատկան անգամ կապիտան Վիլլիկը :

Լազարեանն ստիպեց նորան գնալ իւր հետ միասին գաղթականները կայարանները եւ առաջարկեց նորան անձամբ հարց ու փորձ անել : Եւ երբ Հայերը պատասխանեցին , թէ « Ինքեանք գերագաս են համարում ուսել Ռուսի խոտը , քան Պարսից հացը » , Լազարեանը պահանջեց Վիլլիկից գրաւոր վկայագիր տալ իրեն :

(Շարունակելի)

լու համար պատրիարքութանն
միջոցներ խնդրած է տեղւոյն
հոգեւոր հովիւ Տ. Ներսէս վ.
Խապանանը :

— Պատրիարքի խնդրանայ վը-
րայ , հանրային շինութեանց
նախարարը հեռագրաւ հրաման
տուած է Գեորգ Էֆ . Ասլանեանի
Երուսաղէմ երթալու համար իբր
քննիչ վանքի հաշուական խն-
դիրներուն : Ասլանեան Էֆ . հոն
իւր պետական պաշտօնին վերա-
բերեալ աշխատութիւններ ալ
պիտի ունենայ եղեր :

— Պալտոյ բժշկական վարժարա-
նէն շրջանաւարտ ելած են 9
թուրք , 3 հայրէ յոյն եւ 2 հրե-
այ ուսանողներ : Հայերն են Տ .
Մկրտիչ Պէպեան , Տ . Կարապետ
Մարտիրոսեան Տիգրանակերտցի
Տ . Աբէլ Բարսէղեան Գաղատիա-
ցի :

Խ Ի Ի Ր Ք Ի Ա

Իմբէրաթոր Թրանց Եօղէֆէ
խանէտանը Ալ օսման նիշ նը
վէ Սուլթանըն խուսուսի պիր
մէքթուպինի կէօթիւրմիշ օլան
հէյէթին րէյիսի միշիր ճաքիր
բաշայա վէ Վիէննա Օսմանլը
հէյիսի Մահմուտ Նէախմ բաշայա
Իմբէրաթոր Լիօթուրն պէօյիւկ
խաղընը , ժէնէրալ Բահմի բա-
շայա վէ Նէհիպ պէյէ պաշգա
նիշանլար իհտա իթմիշ տիր :

— Բուսանիա հէյիսին սոն
տէֆա Սատրապալա միւլապա-
թընտաղալը պուստան պէօյէ
Մանասթըր վիլայէթինտէ Գու-
ցօ-Ուլահ քիլիսէլէրին ինչսաը-
նա մուսանաթ օլընմալաճաղը-
նը վէ պուստանըն թալէպէրի
մէնֆաթըն սուրէթաէ գարար-
լաշաճաղընը թէհմին իթիս :

— Աճէմ ճահըն պիւստէրի
Մահմուտ Միրզա խան թէպտիլի
գըյաֆէթըն Սթանպուլա հէթիշ-
միշ տիր զաննա կէօրէ , ճահ-
տան իգին ալմազընըն հօյա
շըքմըն :
Սթանպուլալի աճէմէր թիւրք-
լէրին մուսալէնէթի իլէ կէրի
տէօնմէք իշիւն անը իճպար ի-
տէրլէր իմիշ :

Տ Ա Խ Ի Լ Ի Է

Ֆէխամ . Բրէնն Ֆէրանանտ
հաղթէթլէրինին պու տէֆա Էվ-
րուստան ալտէթիւնտէ Պէրկրատ
սթաթիօնընտա Սիւրպիա գըրալը
վէ պաղը վիւքէլաթը իլէ արիւղ
ու ալմիպ պիր միւլապաթտա
պուլընմըն օլմասընա էճնէպի
ճէրիտէլէրի զիյատէսի իլէ էճն-
միշթ վէրուպ , պէօյիւք պիր
թէպէտաթիւթ վուգու պուլա-
ճապ զանն իտէյօրլար : Թանն
իւպար օլընտըր իւզրէ , Բրէնն
գըրալը Սօֆիայա ալտէթ իթմիշ :

պու իսէ թաճ կէյիմէք զէյնէ-
թիւնտէն սօնրա Սօֆիայա կէլէ-
ճէկինի վատ իթմիշ :

Մ Ո Ի Հ Ա Ր Է Պ Է

Լօնտօն 9 յունիս — Ա. Բայ-
քըրըն Նուշլանկտան ալմըր
մալիւմաթ իւզրէ , ճուսա էրթէ-
սի կիւնի ճաթօնլըլար սիւվարի-
լէրլէ Լիսօ-Նանկ իւզէրինէ հիւ-
ճուս իթմիշլէր : Պիր միւսիօնէ-
րին եհրիլէրտէն ալմըրը մա-
լիւմաթա պիւնաէն , գալկա ալըն
7 սինէ գատար տէվտմ իթմիշ
վէ պիւլ ալմէրէ Լիսօ Նանկ ֆէթ-
օլընմըն տըր : Պու ֆիլթուսաթ
էհէմմիթլի տիր :

— Լօնտօն 9 յունիս — Բայքըրէ
թօքիօտան իշար օլընտըրընա
պիւնաէն , իքի րուս թօքիլէթօլէ-
լի վէ Շիմքայիլնկ նաթ վաթօր
իլիմանտաթի թօքիլէթէ թէսա-
սիւֆլէ պաթմըն վէ 140 քիշի
պօղուլմուշ օլտըրլարը թօքիլ Ար-
թուրտան շըգան վէ ճաթօնլըլար
էլինէ եհսիր տիւշէն պիր մա-
վուստաթի եօլմըլար սէօյլէմիշ
տիրլէր :

— Վլատիվօստօք տօնանմաթը-
նըն տըշարը շըվմըն օլան թօք-
իլէթօր ֆիլթօր պիր թադըմ բի-
րինճ վէ պալըգ թաշըյան ու-
ֆապ կէմիլէր թուլթուպ Վլատի-
վօստօքա կէթիլմիշ օլտըրը
ամիրալ Սքրիտօլըն Ջարա իշա-
րը իւզրէ րէսմէն իլան օլընտը-
ղը Բէթէրապուրկտան պիւլտիր-
լիթօր :

— Բէթէրապուրկտան յունիս 8
թարիլիլ թէլէկրաֆ իւզրէ
Սալմայի վէ Ֆէնիկ-Հուսն-Չէնկ
ճիվարընտա պուլընտան ճաթօնլը-
լար իւշ նօգթալարտան իլէրլէ-
մէկէ պաշլամըլարո հօլտա ու-
ֆապ միւսատէմէլէր վուգու
պուլմապտա ըմըն : Վաֆանդու
մուհարէպէսինտէ Բուսարտան
33 զապիթ էօլմիւշ վէ 81 զապիթ
հարէլէնիւշ , ապէրլէրտէն 613
էօլիւ , 1767 հարէլի տիւշմիւշ
օլտըրը ժէնէրալ Նիթաթէլպէրի
պիւլտիրմիշ տիր :

— Մանչուրիտա պուլընտան
ճաթօն առաքիլինէ մարէշալ
Եամա ումուս գօմանտան նամպ
օլընմըն օլտըրը թօքիօտան պիւ-
տիրլիլթօր :

— Ախիլէն պաթմըն օլան Սա-
տօ-Մարալ նամ ճաթօն վարօրը-
նըն իշինտէ իքի միլիոն հէնի
նապըտ ապճէ օլան ֆիր սանտը-
ղը ճաթօնլըլար տէնիլէ աթմըն
օլտըրլարը Պ. Թակէպալա հաղմըն
տըր :

— Ժէնէրալ Նիթաթէպէրիլին
կէրի չէթիլմէթիւն մուհապա
իթմէք իշիւն կիտէն 8000 Բուս-
լար ճաթօնլըլար թէսատիլիլէ
չէտիտ պիր միւսատէմէ վուգու
պուլմուշ վէ Բուսարըն 1200
քիշի թէլէֆիաթլէ կէրի չէթիլ-

միշ օլտըրլարը Տէյիլ Մէյլէ պիւ-
տիրլիլթօր :

— Վլատիվօստօք տօնանմաթը-
նըն տըշարը շըվմըն օլան թօք-
իլէթօր ֆիլթօր պիր թադըմ բի-
րինճ վէ պալըգ թաշըյան ու-
ֆապ կէմիլէր թուլթուպ Վլատի-
վօստօքա կէթիլմիշ օլտըրը
ամիրալ Սքրիտօլըն Ջարա իշա-
րը իւզրէ րէսմէն իլան օլընտը-
ղը Բէթէրապուրկտան պիւլտիր-
լիթօր :

ՍՕՆ ԹԵԼԵԳՐԱՖԻԱՐ

ԲԱՐԻՉ 10 յունիս — Սթանպուլ-
տան « Աթանա Հալատ » պիւլտի-
րիլաիլի իւզրէ , Բուս , Աստուրիա
վէ Պրանտա էլիլիլէրինին ըսրա-
րը իւզէրինէ , սոն վուգուաթլար-
տան տօլալը տէրտէթ օլընտան
էրմէնիլէրին սէրպէսթ պըրա-
գըլմասընը վէ Սառուլը Էրմէ-
նիլէրէ քէնտի մէքիւնլարը օ-
լան տալլարա ալտէթ իթմէլէ-
րինէ միւսատէ իտիլէսինի վէ
էհալինին մուհապաթընա (2)
թախսիս օլընտապ ապէրլէր
իշիւն մէքըր տաղարտա գըշ-
լալար հաբըրմաթընը վէ քէպա
ղարաթաթ օլան էրմէնիլէրէ
թապմիւնթը նապտիլէ վէրիլէճէ
կի Պապը Ալի թահթը գարարա
ալմըն : Մուշ օլաւընա իւքեան
իթմիլէր արզու իտէնլէրէ տաթի
արալի վէրիլէճէք իմիշ :

Երլալը թալիլէսինտէն պիր
թապմընըն էֆքեարը խիլաթը-
նա օլալապ : Սուլթան Պապը Ալի-
նին պու գարարարընը իճրայ ,
իճապէթ վէրէճէք զանն օլընմը ,
Մուշտաթի ֆրանսըլ գօնաթըր
էրմէնի մուհաթիլէրէ իտիլ
թէվլի իթտի :

Սթանպուլ 10 յունիս — Պիլիլիս
վալիսինտէն ալընտան թէլէկրաֆ-
լարա կէօրէ , Մուշ օլաւընտա
պիր էրմէնի չէթաթ իլէ միւսա-
տէմէ վուգու պուլմուշ , ալըլար-
տան Տ քիշի էօլմիւշ , Բուս թա-
պաթը Միրզ Ըէշալ (2) իսմիլտէ
պիր շալա տէրտէթ օլընմըն
քէնտի իքի խըլմէթքեարլարը
իլէ պէրապէր : Մուշ օլաւընտա
11 քիշիտէն իպարէթ պիր էր-
մէնի չէթաթ իլէ ալիլէր պիր
միւսատէմէ տալիլ վուգու պուլա-
րապ , պիւլթիւն չէթա եհսիր
ալիլմիւշ , Պիլիլիս հաղըն Չէթի
նամ քէօյտէ ապէրլէր պիր ըս-
հար պանտիւսը վէ ըսեանա
թէլիլիլ իտիլի էվրաղլար , էն-
վալի սիլաշլար վէ մուհիմաթ
էլէ կէլիլթիլէր :

— Սթանպուլ 10 յունիս — Մա-
քէթիւնիս զօրթալարը էհալի-
նին օրապ մէշղուլիլէթիլէ մանի
օլմալարընտ տալիլ « Գօրէսթօն-
տան » Պիւրօնըն մայիս 27 թա-
րիլիլ վէրաիլի հալատիս քիւլ-
լինէ էսալը տըր Սէնպաի մէվ-
սուգէտէն անլաշըրտըր իւզրէ ,
պուլկար օրապըլար եհվմիլէլէ-
րինի էստէմէյէն պիր թապըմ
թիւրք պէյլէրին թալալարընը
պիւլմէք իսթմէմէիլէր :

Լօնտօն 10 յունիս Լիսօ Եանկ-
տան Ա . Բայթէրէ Պիլտիրիլտի-

կի իւզրէ , շալալը էմիլիլէթ հա-
վատիսաթա պիւնաէն , Բօրթ
Արթուր ճիվարընտա ճաթօնլը-
լարըն սիւքիւնէթլի տուրմաթը
Բուսլարա ճէս րէթ վէրմէքտէ
իմիշ : Գալէտէքի ապէրլէրին
մըգտաթը քեաթի մուհիմաթը
վէ մէքիւլաթը պուլընտըրն-
տան օնլար հէր նէվ զուհուրա-
թա մուգալէմէթ իտէպիլէճէք
տիրլէր : Իքի ճաթօն օրտուլա-
րըն պիրլէշմէք գօրգուսը էլան
տէվալ իտէյօր : ճաթօն ապէր-
լէրի իճրաի ալիլիլաթ իշիւն
հաղուրարտան ֆէվզէլաթ
միւշթիւլաթա ուղրալապ տաթըր-
լար :

Լօնտօն 10 յունիս — Օրտու-
նըն գօմանտաթը պիլշալա ժէնէ-
րալ Գուրօր թօքին տէրէօհտէ
իթտի :

Բէթէրապուրի 10 յունիս —
ճաթօնլըլարըն Սանչէն վէ Վա-
ֆանթուս չէհիլլէրի զապթ իթ-
տիլլէրի րէսմէն պիլտիրիլտի :

ԿԱՐԵԿԱՐ ԱԶԻ

Փափաքողաց կը հայթայթեմ
բաժանորդագրութեամբ եւ կամ
հատով Եւրոպական ալլե և ալլե
լեւաւնեքէ , ինչպէս նաեւ հայե-
րէն թէ արտասահմանի և թէ
թուրքիոյ հանդէսներ և լրագիր-
ներ Ուրիշ քաղաքներէ յանձնա-
րարութիւններ փութով կը կա-
տարիւր :

ՀԱՄԲՈՐԶՈՒՄ Յ. ԲԻՐԻՇԵՆԸ
Ուլիցա Բրէսլաւսկա վառնա

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻԻ

Սերաստացի Մարտիրոս Գ. Տէմիր-
ճեան սնունդ երկրասարդը 1898 էն
ի վիր անյայտ եղած է ու ալոր կը
փնտաւ իր հօր կողմէ , որ Ռուսիայ
կը գտնուի : Ասկէ տալ տալու
տեղիլ թիւսց համեմատ յիշող երի-
տասարդը Հորնտալի եւ Ջուրիլլի
մէջ գտնուած է եղեր : Իր հասցէն
գիտցողներէ կը ինչպիսի որ հաճին
երկատող մը մեզ իմացնել , որով ու-
րախացուցած պիտի ըլլան որդիկորոյս
հայր մը :

Երուանդ Ռնիկիան սնունդ 12
տարեկան , նիւսար , զիգնաթըն և
չազանուկաթըն աշքերով պատանին որ
լաղաքիս մէջ եաղմայի գործարանը
կը բաներ , հինգ օրէ փլիւր անյայտ
եղած է :

Որսեւայի աղքատ մայրը թախան-
ճապին կը խնդրէ իր զաւակին ուր
գտնուիլը զիտցողներէ որ բարու-
թիւն ունենան ու եւ միջոցաւ զանի
կու գրկիլու :

Պ Ր ՏԷՉ ՐԻԿԱ

ՀՈՒՄ ԲԱՆԱԿՈ

« ՆԱԾԷԺԱ » Հայ գերս . խաւըր
այս գիշեր , Տիար Պապանանի-
սա ջնորդութեամբ պիտի երկայացնէ :

Ս Ա Ք Ո Ւ Է

Կատակախաղ 3 արար

Վաղը գիշեր կիրակի

ՈՐԴԵՍՊՈՆԸ

արար 3

Одговорникъ А. Курбетянъ
печатница «Взаимность» — Варна